

ТРИЙСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

– Тази планина се казва Верила – поясни Иво. – Почти като нашата Зерил!

– По нищо не прилича на Зерил – огледа се Кодо. – По-ниска е и много по-зелена.

Момчетата вървяха надолу по склона. Стъпваха върху килим от опадали борови иглички, а под краката им пропукваха сухи клони. Иво и Кодо мълчаливо крачеха сред горския полумрак, вятърът разклащаше върховете на боровете над тях. Миришеше силно на смола и гъби, беше топло и влажно. Кротко ръмеше тих пролетен дъжд.

Между стволите просветля, дърветата се разрешиха и започнаха да се появяват къщите – големи и бели, с червени покриви, лъскави от дъжда. Край тях растяха безброй дръвчета, обсипани с бял цвят.

Момчетата поеха по първата уличка, която им се изпречи. От двете ѝ страни се простираха дворове, потънали в зеленина. Притича късокрако черно куче. То ги огледа, но не излязла, а си продължи по пътя с делови вид. Може би имаше неотложна работа?

С ръмжене премина стар модел автомобил и Кодо го зяпна с възторг. Някъде в далечината заби църковна камбана. Иво се огледа, за да види откъде идва този звън и за малко не стъпи в съвсем прясна кравешка тор, която още вдигаше пара.

Облечена в черно старица им извика нещо. В полите ѝ се галеше шарена котка.

Иво погледна въпросително Кодо, но той само сви рамене – та нали току-що влизаха в селото, как би могъл да знае вече местния език.

– Аз съм просто един феномен, не съм гений – изръмжа той.

После се поклони на бабата, целуна ѝ ръка (както се беше научил в Александрия) и започна да обяснява с жестове, че са отдалеч и са дошли да разгледат това чудно красиво българско село на име Дрен.

Старата жена сякаш това и чакаше – с широк жест ги покани в дома си. Поведо ги по пътека от каменни плочи, която водеше до тераса пред къщата ѝ. Там, на завет и сушина, имаше маса, покрита с пъстра покривка. Много бързо на масата се озова ястие от тесто, масло и сирене. А в две глинени чаши жената им сипа мляко.

Час по-късно Кодо вече почти разбираше това, което бабата му казваше.

– Честно, не съм виждал такова нещо – мърмореше Иво. – А аз ходех на уроци по английски от тригодишен! Само да ме чуеш как се оправям с английския – мъчително е.

– Тихо, джърман бой – сръчка го Кодо.

Бяха казали на гостоприемната баба, че идват от Германия. А сега Кодо се опитваше да обясни на бабата, че искат да научат повече за една приказка.

Старицата не подозираше колко дни и нощи бяха работили десетки учени в Страната на сънищата, за да открият корените на „Циндил-Пиндил и Джаста-Праста“.

Иво ни най-малко не бе преувеличил колко важна роля имаше Етиен в операция „Лабакан“. Брат му се бе оказал най-големият експерт по приказките. Той не само беше прочел хиляди приказки, но ги помнеше с удивителни подробности. Етиен направи списък на приказките, в които се споменаваха шев или игла. Някои истории бяха отхвърлени. Но онази, за двете моми, които си шили премени за Великден, им се стори обещаваща. Джаста-Праста била припряна и невнимателна, а Циндил-Пиндил – бавна и нерешителна. Накрая Джаста-Праста все пак ушила на две на три нещо, в което да скача на празничното хоро. Горката Циндил-Пиндил пък така и си останала без премяна.

– И къде тук има вълшебна игла? – чудеше се Кодо.

– Писателят Георги Райчев е чул тази история от баба си, но я е променил заради поуката – обясни им видението Дългоносско. – Финалът на реалната случка бил съвсем

друг – момите се сдобили с чудни премени, ушити за броени часове от един пътуващ шивач.

Момчетата се спогледаха.

– За съжаление, повече подробности не успях да намеря. Затова пък намерихме къде е живяла бабата – засмя се библиотекарят. – Кой знае, може хората там още да помнят нещичко.

– Къде е това „там“? – попита Кодо.

– Нарича се Дрен. Малко селце в полите на българската планина Верила – библиотекарят разтвори книжка с пожълтели от старост листа.

– А Българ-рия, др-раги мои, е в Евр-ропа – каза тогава Де Форси. Пръстът му потропваше върху картата, точно където бе малката държава – на неголямо разстояние от Александрия.

ТРИЙСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

– Тази приказка е от вашето село, нали? – попита Кодо.

Бабата беше силно озадачена – откъде децата от Германия знаеха не само приказката, но и такива малко известни подробности?

– Момите не се казвали така – преведе Кодо на Иво.

– Вярно е, че били сестри, но припряната мома се казвала Славена, а мудната – Лица.

– Питай я какво наистина се е случило тук? – подкани го Иво.

Бабата се замисли, загледана в пъстрата мозайка на терасата. После изведнъж скокна пъргаво, плесна с ръце и ги подкани да вървят след нея. Дъждът спря да ръми, изгря слънцето и дъждовните капчици заискриха като диаманти. Дърветата поръсиха момчетата с ароматен цвят, кудкудякаха кокошки. Старицата се спря до оградата – в нея имаше малка вратичка, която водеше в съседния двор. Там ги залая рижо рошаво куче. Лъхна ги миризма на кочина, чуха грухтене на прасе. Прекосиха двора и отново се озоваха до ограда, в която на свой ред имаше вратичка. Преминаха край разкопани леги, завиха край кладенец, за да се спрат пред жълта къща. Вратата ѝ се отвори и на прага застана съвсем същата баба – също толкова стара, със същите дрехи, престилка и нещо като шал на главата.

Двете жени проведоха бърз разговор, от който дори геният Кодо не разбра кой знае какво. Втората старица хвърляше от време на време по някой любопитен поглед. После кимна и им направи знак да я последват в къщата.

Момчетата влязоха в помещение, което служеше за трапезария и кухня на семейството. Между сребристия нов хладилник и шкафа със стъклени витрини имаше старинна ракла. Бабата отвори капака ѝ и внимателно взе да вади сгънати покривки и дантели, с наредени сухи орехови листа между тях. На дъното на раклата, увита в тънка хартия, имаше рокля.

– Казват ѝ носия – преведе Кодо. – Но не била тукашна, тук момчетата ходели облечени по друг начин.

Роклята беше от бяло платно, със ситна дантела по края на полите и ръкавите и избродирана с тъмноревени конци.

– Ами, не е лоша тази рокля – неуверено отбеляза Кодо, какво друго да каже? Рокля като рокля...

– Погледни отблизо – прошепна му Иво.

И отблизо да я гледа, и от далече... Платът вече беше пожълтял, кой знае колко беше стара. Кодо се наведе и зина от изумление. Тъмноревените шарки сякаш се престоиха пред очите му – някой беше избродирал по полите на роклята цяла история!

– Това сигурно е Джаста-Праста, а това – Циндил-Пиндил – посочи с пръст Иво. – Това е празникът, виж хората как са се хванали за ръце и танцуват.

– Момите много искали да се задомят – заговори бабата, която ги бе довела. – Затова решили за Великден да си ушият такива премени, че ергените да се бият за тях! А какво станало – носията на Славенка била като драна от котки. Лица, горката, и такава нямала...

– Ето ги момите, седят и гледат празника, скрити зад плета – засмя се Кодо. – Някакъв човек идва, я как крачи по пътя. Този пък кой е?

– Как кой? Лабакан – гърлото на Иво пресъхна от вълнение.

Бабата, чиято носия разглеждаха, заприказва и Кодо преведе:

– В селото дошъл шивач – млад, черноок, хубав, хубав! От много далеко идел. Станало му жал за момите, седнал и им ушил премени за чудо и приказ. За един час ги ушил!

Момчетата впериха очи в бродираните фигурки – момите скачаха на хорото, а шивачът стоеше отстриани и се смееше.

– И какво, момите задомили ли са се? – попита Кодо.

– Славена се оженила, а Лица не. Тя искала шивача. Само че той не искал мома като нея, не!

Старата жена кръшно се разсмя.

– Шивачът рекъл, че ще се ожени само за царска щерка! Заминал и повече никой не го видял.

– Ти откъде знаеш всичко това? – чудеше се Кодо.

– Я съм унука на унуката на Славена – каза бабата и грижливо започна да сгъва носията. – И мене ме казват Славенка, точно като нея!

– А шивачът? Къде е отишъл шивачът? – Иво подскочаше от нетърпение.

Баба Славенка сложи грубата си ръка върху бродираната тъкан – там, където шивачът напускаше селото, а момите му махат за сбогом. Едва сега момчетата видяха, че над шивача има бродирана звезда.

– Те тая звезда го е повела.

– Каква е тази звезда?

– Викат я Северница – каза бабата.